

مصاحبه «فرهیختگان» با «سیلویا کلمبو» رئیس برنامه مدیرانته و خاورمیانه در موسسه روابط بین‌الملل ایتالیا تصمیم ترامپ باعث ایجاد شکاف فراآتلانتیکی با اروپا شد

مصطفی افضل زاده
روزنامه‌نگار

توافق جامع و نهایی هسته‌ای وین با عنوان شناخته شده و رسمی برنامه جامع اقدام مشترک یا برجام در راستای توافق جامع بر سر تقاضم هسته‌ای لوزان روز سه‌شنبه ۲۳ تیر ۱۳۹۴ برابر با ۱۴ ژوئیه ۲۰۱۵ در اتریش بین ایران و گروه ۵+۱ شامل چین، آمریکا، آلمان، فرانسه، روسیه و انگلیس منعقد شد. امروز اما سرنوشت برجام که یکی از پیچیده‌ترین توافق‌های بین‌المللی و حاصل سال‌ها و ماه‌ها تلاش جامعه جهانی بود با اعلام خروج آمریکا از توافق توسط ترامپ، در حال حاضر به مویی بسته است. اروپا نقش مویدی را بازی می‌کند که حضورش می‌تواند ایران را- حتی باوجود اینکه آمریکا از توافق خارج شده- همچنان به برجام امیدوار نگاه دارد. «فرهیختگان» در رابطه با تصمیم ترامپ مبنی بر خارج کردن آمریکا از برجام و نقش اروپا در اعتمادسازی و امیدوار نگه‌داشتن ایران به ادامه تعهد نسبت به توافق برجام با خانم «سیلویا کلمبو» (Silvia-Colombo) رئیس برنامه مدیریتانه و خاورمیانه موسسه روابط بین‌الملل (ایتالیا گفت‌وگو کرده است که در ذیل می‌خوانید:

گفت وگویی خارجی

آیا شما معتقد به وجود اختلاف بین اتحادیه اروپا و ایالات متحده در زمینه نوع نگرش و رویکرد به توافق هسته‌ای با ایران هستید؟ برخی کارشناسان بر این باورند که تصمیم برخی سران اروپایی مبنی بر سفر به واشنگتن و دیدار با ترامپ، ارائه طرح جدیدی برای توافق با ایران بوده است، نظر شما در این رابطه چیست؟

می‌توان گفت که از همان روزهای ابتدایی روی کار آمدن دولت ترامپ ما شاهد رشد اختلافات فزاینده‌ای بین ایالات متحده و اروپا در مورد پرونده هسته‌ای ایران، توافقنامه برجام و آینده این توافق هستیم. این در حالی است که هر یک از طرفین طی این مدت بارها و بارها این تفاوت‌ها و اختلافات را ابراز داشته‌اند. علاوه بر این، آنچه می‌توان طی چند هفته گذشته و در ساعات نخستین بعد از اعلام خروج آمریکا از توافقنامه برجام توسط ترامپ مشاهده کرد قصد ایجاد یک وحدت و اتحاد قوی در میان کشورهای اروپایی- به اصطلاح E3، کشورهای فرانسه، آلمان و انگلیس- بوده است. در واقع طی روزهای گذشته این سه کشور نقش بسیار مهمی در مذاکرات برای حصول توافقنامه برجام داشتند و همچنین تلاش‌های زیادی برای حفظ آن انجام دادند و سعی داشتند تا با مذاکره و لابی‌گری، دولت آمریکا را برای ماندن در توافق ترغیب کنند. آنچه در رابطه با این سه کشور مشخص است پویایی موجود در بین اعضای این گروه است که این پویایی را همزمان می‌توانیم در راهکارهای پیشنهادی مختلفی ببینیم که توسط رهبران اروپایی و در جریان سفر آنها به ایالات متحده برای منصرف کردن ترامپ ارائه شد. پیشنهادهای ارائه شده در سفر اخیر امانوئل مکرون رئیس جمهور فرانسه را می‌توان نمونه مشخصی از این پویایی قلمداد کرد.

البته در این سفر، مکرون برای همدات‌پنداری و رسیدن به یک نقطه‌نظر مشترک با ترامپ برخی نگرانی‌های مربوط با توافق هسته‌ای را با او مطرح کرده اما این به آن معنی نیست که او یا سایر رهبران اروپایی موضعی مخالف توافق برجام داشتند یا از خروج آمریکا از توافق استقبال می‌کردند کاملاً بالعکس. مواضع اتحادیه اروپا همانی است که پیشتر توسط خانم موگرینی به‌عنوان نماینده ارشد سیاست خارجی و امنیتی اتحادیه اروپا اعلام شد. خانم موگرینی اعلام کرد که برجام یک توافقنامه موثر و مفید با ایران و عملکرد این کشور طی این مدت مطابق با الزامات متن قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد بوده است. درواقع این موضع مشترک تمامی کشورهای اتحادیه اروپایی است.

با این وجود برخی کشورهای اتحادیه اروپا مثل فرانسه، آلمان و انگلیس سعی کردند تا در ملاقات با ترامپ او را از انگیزه‌های خود برای حفظ برجام آگاه سازند و در ایسن بین، آنها موضوعات دیگری را که این توافقی آنها را

دربرنمی‌گرفت و موجب برخی نگرانی‌ها شده بود نیز با او مطرح کردند. نکاتی که برای برطرف کردن مسائل منطقه‌ای در خاورمیانه جنگ‌زده مهم بودند.

نظر شما در رابطه با این مساله که کشورهای اروپایی قصد و توان مخالفت با خواسته‌های کاخ سفید را ندارند، چیست؟ آیا اروپا سیاست دنباله‌روی از مواضع ایالات متحده را در رابطه با توافق هسته‌ای با ایران در پی خواهد گرفت؟

من فکر نمی‌کنم که این‌طور باشد. ایالات متحده نمی‌تواند از اروپا انتظار داشته باشد که از تصمیم آنها مبنی بر خروج یک‌طرفه از برجام یا نقض توافق، پشتیبانی و تبعیت کند. اروپا هرگز چنین موضعی را نداشته و بارها این مساله را تکرار کرده که توافق مفید و موثر بوده است. در این بین اروپا تلاش کرده است تا از این گفتمان آمریکا در قبال توافق فاصله بگیرد هرچند ایسن تلاش‌ها متعادل‌کننده نبوده است. با این وجود اروپا همواره بر اجرای واقعی توافقنامه که در ماهیت خود یک مکانیسم غیرتجاری‌می‌باشد برای حل و فصل مشکلات داشته، تاکید کرده است. از سویی دیگر کشورهای اروپایی این توافقنامه را به‌طور بالقوه مبنای مذاکرات درباره نقش ایران در منطقه خاورمیانه نیز قلمداد می‌کردند.

این مساله مهمی است که به‌وجود شکاف روبه‌رشد در اتحاد فراآتلانتیکی بین اروپا و آمریکا اذعان کنیم؛ این موضوعی است که نمی‌توان آن را پنهان کرد.

تصمیم ترامپ مبنی بر خروج از توافق برجام را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ بدعهدی ترامپ در قبال توافق بین‌المللی با ایران چه تبعاتی می‌تواند در پی داشته باشد؟

تصمیم ترامپ مبنی بر خروج از برجام منجر به ایجاد موضوعات بی‌ثبات‌کننده‌ای شده است. اول از همه یک شکاف فراآتلانتیکی بین اروپا و آمریکا ایجاد کرده است که کشورهای اروپایی طی ماه‌های گذشته نه‌فقط در مورد توافق هسته‌ای بلکه در رابطه با دیگر موضوعات هم شاهد آن بودند؛ شکافی که اروپا در حال حاضر باید با آن مواجه شود. مساله به ماهیت برجام برمی‌گردد؛ وقتی به برجام نگاه می‌کنیم با این حقیقت روبه‌رو می‌شویم که شورای

گروه‌های مختلف است و اینکه از نظر ایران آنها توانایی پاسخ دادن و برآورده ساختن خواسته‌های ایران را خواهند داشت یا نه. واضح است که در حال حاضر آمریکا تصمیم گرفته است که این خواسته‌ها را برآورده نکند و مسئولیت برآورده ساختن خواسته‌های ایران به‌عهده اروپا خواهد بود تا نشان دهد تا چه‌حدی آمادگی فراهم کردن خواسته‌های ایران را دارد و می‌تواند ایران را متقاعد سازد که همچنان به توافق متعهد بماند.

واکنش‌های طرف ایرانی را در قبال بدعهدی رئیس‌جمهور آمریکا در قبال برجام چگونه ارزیابی می‌کنید؟ چه سرنوشتی برای توافق هسته‌ای ایران متصورید و از نظر شما واکنش ایران به مواضع ترامپ در قبال برجام چگونه خواهد بود؟

من ناامیدی و ناراحتی دولت ایران و همچنین مردم این کشور را درک می‌کنم چراکه بسیار دشوار است که بعد از دوسال از زمان رسیدن به توافق یکی از مهم‌ترین اعضای این توافق به‌طوریک‌جانبه از آن خارج شود. هم‌زمان احساسات و ادراک ایرانی‌ها از میزان اعتبار طرف‌های اروپایی و مصمم بودن آنها به اجرای برجام برای اتخاذ تصمیم نهایی ماندن یا نماندن در توافق با اهمیت است که امیدوارم طرف ایران و رهبری آن قبل از هرگونه تصمیم‌گیری، واقعیت‌ها و پتانسیل واقعی اروپا را مورد بررسی قرار دهند.

اکنون مساله مهم این است که ایران و اروپا در کنار هم و با همکاری یکدیگر به ارزیابی تغییرات و وضعیت فعلی بپردازند و تمام تلاش‌شان را برای خارج شدن از این بن‌بست بی‌رحمانه‌ای که به‌وجودآمده است به‌کار ببندند و توافق را با اجرایی کردن آن نجات دهند.

با توجه به واکنش‌هایی که در حال حاضر می‌بینم، فکر می‌کنم که اقدامات بنیادی توسط اتحادیه اروپا برای محافظت از منافع کشورهای اروپایی به‌عنوان مثال سرمایه‌گذاری‌های اروپا در ایران که ممکن است با تجدید تحریم‌های آمریکا به خطر بیفتد، صورت خواهد گرفت. ما باید برای مشاهده اقداماتی که برای محافظت از توافق برجام و به‌منظور تقویت اعتماد و اعتبار اروپا در این رابطه اتخاذ خواهد شد مدتی منتظر بمانیم. من فکر می‌کنم این اتفاق به‌دلیل علاقه اروپا به حل و فصل منازعات از طریق توافق و رایزنی محقق خواهد شد. برای بازگشت به نقطه‌ای که از آن شروع کردیم اروپا باید راهی برای اصلاح روابطش با ایالات متحده پیدا کند.

به فرض اینکه ترامپ از متحدان اروپایی خود بخواهد آنها هم موضع مشابهی در قبال برجام اتخاذ کنند با آنها را برای این کار تحت فشار قرار دهد، واکنش آنها در این صورت چگونه خواهد بود؟ سفر سران اروپایی به واشنگتن را در راستای حفظ برجام ارزیابی می‌کنید یا علیه برجام؟

من فکر می‌کنم در این صورت و در دیگر شرایط، اروپایی‌ها برای حفظ موقعیت یکپارچه اروپا به ترامپ «نه» خواهند گفت. درواقع، روند بازدیدهای رهبران اروپایی از واشنگتن، لزوماً مناسب نبود و این تصور را به ذهن متبادر می‌کرد که اروپا می‌خواهد پشت هر تصمیمی که ترامپ می‌گیرد بایستد و از آن حمایت کند. امروز نوبت اروپائیان است که به‌وضوح بگویند آنها با موضع ایالات متحده در مورد برجام موافق نیستند و به‌منظور تحکیم دوباره موقعیت مشترکشان از توافق حمایت کنند. این فقط یک آرزو نیست اما این خواسته را به‌وضوح می‌توان از میان کلمات و سخنان رهبران مختلف اروپایی دید و شنید. سرانجام، موضوع توافق فقط مساله ایالات متحده-اتحادیه اروپا و ایران نیست بلکه مربوط به تمام جهان و کل جامعه بین‌الملل است. اگر شما نگاهی به کشورهای که انتظار می‌رود بیشتر از توافق حمایت کنند. این آمریکا رنج ببرند ببندازید، متوجه می‌شوید که آنها در آسیا(چین و هند در درجه اول) واقع شده‌اند؛ پس به نفع آنها خواهد بود برای حفظ برجام هر کاری- از جمله سرمایه‌گذاری و تجارت انرژی با ایران- می‌توانند و لازم است انجام دهند.

اروز نوبت اروپائیان است که به‌وضوح بگویند آنها با موضع ایالات متحده در مورد برجام موافق نیستند و به‌منظور تحکیم دوباره موقعیت مشترکشان از توافق حمایت کنند. این فقط یک آرزو نیست اما این خواسته را به‌وضوح می‌توان از میان کلمات و سخنان رهبران مختلف اروپایی دید و شنید

امنیت سازمان ملل طی قطعنامه‌ای آن را به رسمیت شناخته است و آن متعلق به کل جامعه جهانی و هنوز هم پابرجا است. با خارج شدن از برجام ایالات متحده از توافق مستقیماً تخطی نکرده است. درواقع آمریکا این کار را به‌صورت غیرمستقیم انجام می‌دهد و بنابراین همان‌طور که ترامپ اعلام کرد ما انتظار داریم که تحریم‌های جدید علیه ایران وضع شود. این عملکرد آمریکا درواقع برپایه تصور غلطی است که در رابطه با عدم اجرای صحیح توافق از سوی تهران دارد. بر این اساس آمریکا به تنهایی عملاً نمی‌تواند توافق را از بین ببرد و در این زمینه اروپا به تنها نگهبان و محافظ توافقنامه تبدیل شده است. سه

روایت تصویر

کشمکش

به دختران در محیط دانشگاه کاهش باید. شیلی در روزهای اخیر یکی از بزرگ‌ترین تظاهرات‌های دانشجویی را شاهد است. دانشجویان نسبت به بی‌عدالتی و کیفیت پایین آموزشی شکایت دارند و امیدوارند صدای اعتراضان را به گوش دولتمردان برسد. پلیس هم از خجالت‌شان حسابی درآمده و رسانه‌ها از خشونت بی‌سابقه‌ای علیه تظاهرات‌کنندگان گزارش می‌دهند؛ البته بعید به نظر می‌رسد این ناآرامی‌ها طی روزهای آینده متوقف شود.

نیروهای پلیس ضدشورش از یک‌سو او را می‌کشند و از سوی دیگر هم‌کلاسی‌هایش. او یکی از صدها دانشجویی است که در شیلی تظاهرات کرده‌اند؛ مهم‌ترین دغدغه‌شان این است که دولت برای کاهش آزار و اذیت جنسی دانشجویان دختر کاری کند. سخنگوی معترضان گفته که انتظار دارند دانشگاه برنامه ویژه‌ای برگزار کند و به دانشجویان آموزش دهد که چطور با هم‌کلاسی‌های دخترشان برخورد کنند تا شاید آمار خشونت و تعدی نسبت